

Emperyalizme ve kapitalizme karşı savaşmayı uygun gören bir doktrini izleyen insanlarız.

SÖMÜRÜCÜLÜĞE KARŞI

SAVAŞ

HAFTALIK TOPLUMCU GAZETE

Yıl : 1 Sayı : 24 13 Nisan 1966 Fiatı : 50 Kuruş

Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni: ATTİLÂ AŞUT
Sorumlu Yönetmen : ERDOĞAN GÖNÜLLER
Sekreter : ÖNER CIRAVOĞLU
Yönetim Yeri : Uzunsokak Cad. No. 3, Kat: 3
Yazışma adresi : P. K. 80 - TRABZON
Baskı : "Hâkimiyet„ Basımevi

Savcı Yardımcısı Faruk Aşıkoğlu, "Sosyalist Türkiye„ Yazarı Ali Faik Cihan'ın 142. Maddeye göre cezalandırılmasını istedi

«Anayasa durdukça, Türkiye'de fikir suçu olamaz ve fikirler kovuşturulamaz!..»

Bir yıldan beri Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmakta olan «Sosyalist Türkiye» adlı kitabın yazarı, Akçaabat Sorgu Yargıcı Ali Faik Cihan'ın cuma günkü duruşmasında esas hakkındaki mütalâasını bildiren Savcı Yardımcısı Faruk Âşıkoğlu, Cihan'ın «Komünist teoriye bağlı kalmadan komünizm propagandası yaptığını» ileri sürerek, T.C.K. 142/1. Maddesi gereğince cezalandırılmasını istemiştir.

Savcı Yardımcısı, daha önce Macit Gökberk ve Ragıp Sarıca tarafından verilen 27 sayfalık müsbet bilirkişi raporuna rağmen, Cihan'ın, kitabında «Toplumculuk» adı altında «Komünizm propagandası» yaptığını, bunu yaparken de marksist teoriden ayrılıp, emekçi sınıfın cebir ve şiddete başvurmadan, oy ve seçim yoluyla iktidara gelmesini istediğini söylemiş ve «Komünizm propagandası yapmak için ille de teoriye sâdık kalmak şart değildir.» demiştir.

CİHAN'IN SAVUNMASI

142. Maddeye muhalefet edenlerin eylemine mahkemelerce «komünizm propagandası» adı konulmasını yererek söze başlayan Ali Faik Cihan:

«Bu tutum, hakkında kovuşturma açılan bir zanlıyı, mahkûmiyet kararı verilmeksizin cezaya çarptırmak anlamına gelmiyor mu? Uzun yıllardan beri sürdürülen bu teamül, Türk Ulusu adına hüküm vermekle görevli ve bağımsız olmaları gereken mahkemelerin, siyaset adamlarının gönlünü hoş etmekten ibaret olan bir tâvizden kurtulamadıklarını göstermiyor mu?» demiş ve şunları eklemiştir:

«Türk Ceza Yasasında, komünizm adı ile nitelenen bir eylem yoktur. Gerek 142. Maddede, gerekse Yasanın başka bir yerinde «komünizm» deyimi geçmemektedir.»

ANAYASAYA AYKIRI

Daha sonra, 141 ve 142. Maddeler hakkında Anayasa Mahkemesince verilen kararın şimdiye dek Resmî Gazete'de yayımlanmamış olmasının Anayasanın 152. Maddesine aykırı olduğunu söyleyen Cihan, «Burada Anayasa Mahkemesinin kendi kendini inkârı söz konusudur. Anayasa Mahkemesinin 142. Madde hakkındaki bu tutumu, başı dara geldikçe «141 ve 142. Maddeler işletilecektir» yolunda demeçler veren Hükûmet sorumlularının tutumundan çok uzak anlamlarda yorumlanamaz» demiştir.

Kitap toplatmanın, demokratik bir ülkede «yargı gücünün intiharı» olacağını söyleyen Ali Faik Cihan, böyle durumlarda Üniversitelerin, Baroların, basın ve gençlik kuruluşlarının tepki göstermemesini de eleştirmiş ve savunmasını şöyle bitirmiştir:

«FİKİRLER KOVUŞTURULAMAZ»

«Bu dâvanın buraya getirilmesi, ancak Anayasa duvarının delinip geçilmesi suretiyle mümkün olmuştur. Böylece, demokratik denetimin dumura uğramış olmasından yararlanmasını bilen tutucu ve ham kuvvetler, Anayasayı delik-deşik etmeyi başarmışlardır. Anayasanın 11 ve 20. maddeleri durdukça Türkiye'de fikir suçu olamaz ve fikirler kovuşturulamaz. Ama ne yazık ki, bugün bu Anayasa âcizlerin ve düşkünlerin okuyup üflediği bir dua metni haline getirilmiştir. Anayasanın demokratik kuruluşları, değişen dünya koşullarına gözleri kapalı, kulakları tıkalı, Cumhuriyeti ve devrimleri kavramak yeteneğinden yoksun Osmanlı kafaları tarafından tıpkı yabanî arıların körelttiği arı kovanı gibi-köreltildiği sürece böyle çelişkiler olacaktır. Bilim kürsüleri, gerçek bilimin tahrif edilmiş biçimlerini bilim adı altında öğrenciye sunan ve kafası kartlaştıktan sonra yıllarca tekrar edip durduğu safsataya inanmak durumuna düşen öğreticilerin işgali altında kaldığı sürece böyle acaiplikler görülecektir. Yabancı çıkarlarına kul-köle olmayı ulusçuluk ve yurtseverlik gibi göstererek, ulusçuluğu ve yurtseverliği kendi tekeline aldıktan sonra karşısına çıkan her düşünceyi «gomonist» sayan bozuk politikacı tipi, yönetimin kilit noktalarını elinde tuttuğu sürece, bu gibi ters olaylara hiç şaşmamak gerekir. Suçlular, Anayasanın içinde değil, dışanda aranmalıdır!»

TOPLUM SANAT ve N. HİKMET

Mustafa DUMAN

Jean-Paul Sartre, Nâzım Hikmet'ten çok şeyler öğrendiğini açıkça söylüyor. Simon De Beauoir ve daha yüzlerce kalburüstü eleştirici, ozan, oyun yazarı, romancı, onun çağımızın en büyük sanatçılarından biri olduğu konusunda birleşiyorlar. Ve şüphesiz-Atay'ın dediği gibi-Cumhuriyet Türkiyesi'nin en büyük ozanıdır Nâzım Hikmet.

Yaşantısı ve sanatıyla toplum ve sanat ilişkisinin canlı örneği olan Nâzım Hikmet'ten örnekler vererek, sanatçının, çağının dışında kalmasının mümkün olamıyacağı, herşeyi ile olduğu gibi sanatıyla da içinde yaşadığı topluma bağlı kalması gerektiği sorununu açıklamaya çalışacağız.

Geri kalmış ülkelerde sanat ve sanatçı, toplumu aydınlatmak, ileri götürmek için görev yüklenmek zorundadır. Sanat bir okuldur bu ülkeler için. Mehmet Âkif bir tarihte «Sebilürreşat» dergisinde şöyle yazıyordu:

«...Sanat sanat içinmiş... Kalkınmış uluslar için bu doğru olabilir. Ama bizim gibi uluslarda sanat aş olmalı, ekmek olmalı ..»

Nâzım Hikmet'in şu şiiri, toprak istiyen, toprağını işlemek için makine istiyen köylüye maval dinletenleri ne güzel anlatıyor:

«Tatlı maval dinlemekten gayrı usandık
Artık
Hepinizin kafasına
şu
daaaaaank
desin:
Köylünün toprağa hasreti var,
toprağın hasreti
makinalar!»

Emeğin değeri verilmeli. Gelir hakça, ortakça bölüşülmeli. İnsanlar eşit olmalı. Oysa hâlâ esir, efendi diye ayrılıyorlar. Nâzım Hikmet, yazıldığı tarihte Fransızcaya çevrilen bir şiirinde şöyle bir tablo çiziyor:

«...Yine biz köleleriz, efendilerimiz var,
Yine her mel'un taşı yosunlanmış bir duvar
Esir-Efendi diye koymuş ta adlarını
İki bahta ayırmış arzın evlâtlarını.
Efendi işletiyor esir işliyor yine.
Yine efendilerin gümüşlü sofrasından
Kar gibi ekmeğinden şarap dolu tasından
Kırıntı, artık bile düşmüyor işliyene
Yine biz esir geçen her günün akşamında
Eve sade bir lokma ekmek getiriyoruz.
Gece yağmur inlerken evimizin damında,
Isınabilmek için güneşi bekler gibi
Birbirine sokulan hasta köpekler gibi
Yırtık yorganımızın altında titriyoruz.
Çiftimiz, balyozumuz, sonsuz çalışmamızla
Asırlardır bağrında inleyen kazmamızla
Heyecana geldi de kara toprağın kalbi
Kendini teslim eden taze bir kadın gibi
Çiçeklerle donandı dünya isimli ağaç
Biz bu ağacımızın dibinde ölürken aç
Efendiler gösterip sırıtan dişlerini
Birer birer topluyor bütün yemişlerini...
Efendiler, ağalar, evliyalar, keşişler
Ebedî karanlığın boğulsun kollarında
Artık temiz ruhların aydınlık yollarında
Sade bir din, bir kanun, bir hak:
işliyen-dişler...»

Yıllardır gözlerden saklanan Anadoluyu da gerçek yüzüyle serer gözlerimizin önüne Nâzım Hikmet. «Yalnayak» isimli şiiri şöyle başlar:

«Kafamızda güneş
ateş
bir sarık
Arık toprak
çıplak ayaklarımıza çarık.
İhtiyar katırından
— daha ölü bir köylü
yanımızda.
Yanımızda deyil
yanan
kanımızda
Omuz yamçısız
bilek kamçısız
atsız, arabasız
jandarmasız,
ayı ini köyler
balçık kasabalar
kel dağlar aştık!
İşte biz o diyarı böyle dolaştık.»

Nâzım Hikmet; «Bizi yutmak istiyen kapitalizme, bizi yoketmek istiyen emperyalizme karşı» kazandığımız Kurtuluş Savaşını çok güzel anlatır. Örneğin «Karayılan Hikâyesi» bir şaheserdir. «Kurtuluş Savaşı Destanı»nda Atatürk'ü şöyle anlatır Nâzım:

«Sarışın bir kurda benziyordu.
Ve gözleri çakmak çakmaktı.
Yürüdü uçurumun başına kadar
Eğilip durdu,
Bıraksalar
İnce uzun bacakları üstünde yaylanarak
Ve karanlıkta akan bir yıldız gibi akarak
Kocatepe'den Afyon ovasına atlıyacaktı...»

Ayrılmak istemediği halde, vatanından ayrılmaya mecbur bırakılan Nâzım, zaman-zaman yurt özlemini anlatan şiirler yazmıştır. İşte «Vapur» isimli şiiri:

«Yürek değil be, çarıkmış bu, manda gönünden
Teper ha babam teper.
Paralanmaz
Teper taşlı yolları
Bir vapur geçer Varna önünden,
Uy Karadenizin gümüş telleri,
Bir vapur geçer Boğaz'a doğru,
Nâzım usulcacık okşar vapuru
Yanar elleri...»

Nâzım Hikmet'ten bize kalan yalnızca birkaç yüz şiir birkaç oyun, birkaç roman değildir. Ondan bize ve bütün insanlığa, toplumcu bir cesaret kalmıştır. İnsancıl bir sevgi kalmıştır. Bir şiirinde şöyle der:

«Fakat
emin ol ki sevgili;
zavallı bir çingenenin
kıllı, siyah bir örümceğe benzeyen eli
geçirecekse eğer
ipi boğazıma,
mavi gözlerimde korkuyu görmek için
boşuna bakacaklar
Nâzım'a!»

Nâzım Hikmet de bir insandı. Türk şiirinin en güzel örneklerini verdi ve öldü. Dünyanın yerine koyduğu Halep şehri ise bütün karışıklığı, bütün yoksulluğu içinde onu unutmayacak. Yazacak en büyük duvarına «Bu Dünyadan Nâzım Geçti» diye. Ve ekleyecek Nâzım'ın şu deyişini:

«...işte geldik gidiyoruz
şen olasın Halep şehri...»